

Т.В. Антонєць, аспірант

Житомирський національний агроєкологічний університет

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Постановка проблеми. Сучасна державна інвестиційна політика – це цілий специфічний комплекс правових, адміністративних та економічних заходів держави, котрі зорієнтовані на активізацію інвестиційних процесів, а забезпечення більшої ефективності діяльності в національній економіці. На сьогодні система державної підтримки інвестиційного механізму в сільському господарстві є в Україні ще дуже не досконалою і вимагає постійного аналізу, доопрацювання та розробки нових механізмів. Тому оцінка можливостей виходу з рецесії галузі в цілому та її окремих підприємств є важливим елементом сучасних наукових досліджень.

Аналіз останніх досліджень та постановка завдання. Базові концепції інвестиційної діяльності досліджується в працях багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів, таких як: Дж.К. Гелбрейта, М. Ольсона, В.Г. Андрійчука, Г.І. Гайдуцького, П.М. Макаренко, М.І. Кісіль, В.Я. Амбросова, В.М. Онегіна та ін. Основними рисами проведених наукових досліджень є їх узагальнююча характеристика інвестиційної діяльності, що ґрунтується на теоретичних положеннях та описанні процесів інвестування як поза виробничого елемента діяльності підприємств. Відповідно до змінюваності економічних умов господарської діяльності проблеми постійного удосконалення теорії та практики інвестиційного механізму, в тому числі і для сільськогосподарських підприємств, вимагає постійних додаткових досліджень, що й зумовило спрямованість нашої наукової роботи.

Об'єкти та методика досліджень. Об'єктом дослідження є процес інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств. Методичною основою наукового дослідження виступають теоретичні та методичні фундаментальні положення економічної теорії, а також наукових праць вітчизняних і зарубіжних вчених з питань інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. В сучасних умовах господарської діяльності розвиток сільського господарства не може бути успішним без масштабного й ефективного інвестиційного забезпечення

всіх сфер діяльності аграрних підприємств. Використання на сучасному етапі у виробництві власних, залучених та позикових інвестицій аграрними виробниками не в повному обсязі задовольняють потреби в забезпеченні капіталом, не зважаючи на поступові позитивні зміни в даному процесі.

В.Г. Андрійчук, Г.І. Гайдуцький, П.М. Макаренко, М.І. Кісіль виділяють дві групи методів державного регулювання економіки, використовуючи дві ознаки: форми впливу та засоби впливу. За формами впливу визначають прямі та непрямі методи регулювання, за засобами впливу – правові, адміністративні, економічні та пропагандистські методи [1, 2, 3, 4].

З нашої точки зору, на основі аналізу світової практики інвестиційних процесів та досліджень вітчизняних науковців, можна виділити два основні типи державної інвестиційної політики: пасивну та активну. Державне регулювання інвестиційної діяльності економічних процесів при першому варіанті має пасивний характер впливу на процеси інвестицій. За таких умов державне регулювання не здійснює цілеспрямованого впливу на формування інвестиційного ринку. В цьому випадку процес інвестиційної діяльності реалізується через ринковий механізм. Така система регулювання інвестицій найбільш прийнятна для економіки країни, котра вже має значний ступінь розвиненості в періоди стабільного розвитку. Частіше всього, ринковий механізм інвестування при цьому концентрується розвитку інвестиційної діяльності у високодохідних галузях, котрі забезпечують швидку окупність капіталу: фінансовий сектор, торгівля, нерухомість. В реальному секторі економіки ринковий механізм стимулювання інвестицій спирається на власний капітал підприємців.

При другому варіанті застосовується активна політика держави в сфері інвестиційних процесів, в тому числі за рахунок формування цільових державних інвестицій, створення системи державно-приватного партнерства а також створення сприятливого клімату для приватних інвестицій у реальний сектор економіки. Така система державного регулювання інвестиційних процесів, з нашої точки зору, більш прийнятна для економіки України, так як вона використовується за умови кризових явищ в економічному процесі та для країн з недостатньо розвиненою економікою. За такого варіанту державне регулювання інвестицій сприяє більш збалансованому розвитку державного та приватного секторів. Окрім того, за державного цільового втручання реалізується концентрація розвитку економіки на пріоритетних галузях, а також здійснюється інвестування непривабливих для приватних інвесторів об'єктів.

В різних країнах державна підтримка сільськогосподарських виробників вводилась саме в період кризи, але й на даний момент є широко застосовуваним елементом державного регулювання економіки [5]. На нашу думку, саме завдяки тривалій і ефективній підтримці держави аграрний сектор в розвинених країнах досяг такої значної ефективності господарювання. З позиції Дж.К. Гелбрейта, авторитетного американського вченого-економіста: «Державне втручання в інтереси сільського господарства – усупільнення сільськогосподарської технології, підтримка сільськогосподарських цін для заохочення нових методів – мають істотне значення для збалансованого розвитку.... У відсутності таких суспільних заходів надходження продуктів харчування... було б недостатнім, а вартість (подібно вартості житла і медичної допомоги) дуже високою.... В основному, в результаті таких державних заходів розвиток сільського господарства був задовільним в промислово розвинених країнах. Якщо виявиться сільське господарство вільним від державного втручання ... розвиток, безперечно, був би недостатнім, а до теперішнього часу, можливо, і небезпечно низьким» [6].

Із сучасних дослідників аграрної політики виділяється М. Ольсон. Цей автор бере активну участь в дискусіях про причини аграрного протекціонізму в розвинених країнах. З позицій своєї теорії груп тиску він доводить, що поворот від дискримінації до підтримки сільського господарства в ході економічного розвитку багатьох країн пов'язаний насамперед із зменшенням проблем в організації колективних дій фермерів, зменшенням організаційних витрат і більш успішним вирішенням проблеми «безбілетників». Скорочення кількості фермерів робить їх політичну організацію більш ефективною порівняно з організацією розосереджених і роз'єднаних численних споживачів або промислових товаровиробників. Крім того, у міру розвитку транспорту, комунікаційної інфраструктури в сільській місцевості, а також системи освіти збільшується ефективність зусиль по організації фермерів і зменшується складність їх колективних дій.

На даний момент з метою покращання в Україні інвестиційного клімату здійснюється удосконалення правової та організаційної бази. З метою вдосконалення термінології відповідно до чинного законодавства, визначення терміну “інвестиційний проект” та змісту складових інвестиційного проекту, напрямів, шляхів та заходів державної підтримки і стимулювання інвестиційної діяльності прийнято Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про інвестиційну діяльність” прийнято 22.12.2011 Верховною Радою України за № 4218-IV та підписано Президентом України [7].

Головним завданням виконання розробленого плану заходів є створення сприятливих умов для зростання обсягів залучення внутрішніх і зовнішніх інвестицій в економіку України, та зростання конкурентоспроможності української економіки через спрощення інвестиційної діяльності.

Сучасна стратегія розвитку системи державного регулювання сільського господарства реалізується в рамках загальної концепції стабілізації економіки України відповідно до прийнятої урядом Програми економічних реформ на 2010-2014 рр. «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» [8]. Основні завдання сучасного державного впливу на інвестиційну діяльність в економіку України було сформульовано Програмою розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні та Державною цільовою програмою розвитку інвестиційної діяльності на 2011–2015 рр., метою котрих є формування ефективних умов для розвитку та активізації інвестиційної діяльності, а також створення можливостей щодо модернізації реального сектора національної економіки, забезпечення сталого економічного розвитку.

Основними напрямками реалізації державної стратегії інвестиційного забезпечення сталого розвитку сільського господарства України ми вважаємо формування системи удосконалення механізмів реалізації державної інвестиційної політики. В.Я. Амбросов, В.М. Онегіна для забезпечення державної підтримки сільськогосподарського виробництва в умовах членства України в СОТ пропонують використання коштів державного бюджету на: розвиток сортовипробувальних, сортодослідних, племінних установ, навчальних закладів, підприємств та організацій; водні меліорації; заліснення земель, що виводяться із сільськогосподарського обороту, запровадження ґрунтозахисних систем обробітку ґрунту з контурною організацією території; формування механізму підтримки інвестицій особистих селянських господарств; створення умов для пріоритетного розвитку тваринництва, насамперед м'ясного та молочного скотарства за рахунок коштів державного бюджету, кредитів і капіталу інвесторів; забезпечення стабілізації й посилення ролі кредитного механізму при формуванні джерел фінансування інвестицій у сільське господарство; усунення перешкод у діяльності іноземних інвесторів у сільському господарстві з дотриманням національних інтересів; сприяння процесу створення на обезлюднених сільських територіях відокремлених фермерських садіб та їх автономного ресурсного забезпечення; надання депресивним сільським регіонам статусу територій пріоритетного розвитку, що згідно із законодавством

передбачає пільги інвесторам; посилення рівня захисту прав інвесторів, а також власників земельних ділянок і майнових об'єктів; здійснення заходів щодо фінансування розвитку матеріально-технічної бази наукових установ агропромислового комплексу на рівні не менше 6 % від вартості їх основних засобів.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Державне регулювання інвестиційного клімату здійснюється в Україні шляхом удосконалення правової та організаційної бази. Головним завданням такого регулювання є створення сприятливих умов для зростання обсягів залучення внутрішніх і зовнішніх інвестицій в економіку України, та зростання конкурентоспроможності української економіки через спрощення інвестиційної діяльності.

Бібліографічний список: 1. Андрійчук В.Г. Ефективність діяльності аграрних підприємств: теорія, методика, аналіз: монографія / В.І. Андрійчук. – 2-ге вид. без змін. – К.: КНЕУ, 2010. – 292 с. 2. Гайдуцький Г.І. Госпрозрахунковий механізм міжгалузевих зв'язків в АПК / Г.І. Гайдуцький. – К.: Урожай, 1999. – 179 с. 3. Макаренко П.М. Моделі аграрної економіки / П.М. Макаренко. – К.: ННЦ “Ін-т аграр. екон.”, 2005. – 681 с. 4. Андрущенко В.Л. Орієнтири вітчизняної фінансової думки / В.Л. Андрущенко // Фінанси України. – 2000. – № 4. – С. 3-11. 5. Риггс Дж. Производственные системы: планирование, анализ, контроль / Дж.Риггс: пер. с англ. – М.: Прогресс, 1972. – 344 с. 6. Гелбрейт Дж.К. Экономические теории и цели общества / Дж.К. Гелбрейт. – М.: Прогресс, 1979. – С. 352-353. 7. Про внесення змін до Закону України "Про інвестиційну діяльність" Верховна Рада України: Закон від 22.12.2011 № 4218-VI. – Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2012. – № 36, ст.416. 8. Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава: Програма економічних реформ на 2010-2014 рр. / Комітет з економічних реформ при Президентіві України [Електронний ресурс].

Антонец Т.В. Особенности современной государственной инвестиционной политики. На основе исследования теоретических и практических научных работ проведена оценка основных задач современного государственного влияния на инвестиционную деятельность в экономике страны. Сделана характеристика основных направлений обеспечения инвестиционной стратегии для устойчивого развития сельского хозяйства.

Antonets T. Special features of contemporary state investment policy.

On the basis of a study of theoretical and practical scientific works is carried out the evaluation of the basic tasks of contemporary state influence on the investment activity in the economy of the country. Is made the characteristic of the basic directions of the guarantee of investment strategy for the steady development of rural [khazyaystva].